

Dag van Verantwoord Medicijngebruik gaat over medijntekorten: 'Het is al zes jaar wachten op een oplossing'

Apotheker Anke Lambooi van het Instituut Verantwoord Medicijngebruik. Foto: Echt Mooi Fotografie

Verantwoord gebruik van medicijnen lijkt zo logisch als wat, maar er schort heel wat aan op dat gebied. En nee, dat is niet altijd de schuld van 'ons', de medicijngebruikers. Daarom is er de Dag van Verantwoord Medicijngebruik (DvVM), de zesde op 9 januari op een rij. Deze editie staat in het teken van medijntekorten en valt geheel toevallig gelijk met de eerste dag van de apothekersstaking.

Metro spreekt over 'de dag' met Anke Lambooi, ruim twaalf jaar apotheker bij Instituut Verantwoord Medicijngebruik (IVM). Deze neutrale organisatie organiseert de 'medicijnendag' sinds 9 januari 2020. „De apothekersstaking helpt natuurlijk niet mee als het gaat om [tekorten van medicijnen](#)”, zegt Lambooi, „maar het staat verder helemaal los van de Dag van Verantwoord Medicijngebruik.”

Over de twee dagen durende staking verderop nog iets meer, eerst de dag die aandacht vraagt voor medicijnen en [de tekorten daarvan](#) (iets wat al meerdere jaren speelt).

Anke Lambooi houdt zich bezig met onderzoeken rond de Dag van Verantwoord Medicijngebruik. „We hebben een vragenlijst uitgezet onder ons Medicijn Panel van 2500 leden. Zij delen hun ervaringen over medijntekorten.” Vandaag zijn de uitkomsten van het onderzoek gepubliceerd. Twee belangrijke cijfers: 42 procent van de ondervraagden (allen medicijngebruikers) hebben het afgelopen half jaar te maken gehad met een tekort aan geneesmiddelen; 84 procent maakt zich er zorgen over.

Verder vraagt het IVM vandaag waar maar kan aandacht voor voorverstandig medicijngebruik (en de tekorten).

Dag van Verantwoord Medicijngebruik: start in coronatijd

Jullie begonnen met deze dag op 9 januari 2020, twee dagen voor op onze aardbol de eerste coronadode viel. Waarom was dat destijds?

Anke Lambooi: „We zouden toen een lustrumjaar vieren, het IVM bestond toen 25 jaar. De Dag van Verantwoord Medicijngebruik zou de kick off zijn, maar je zult begrijpen dat er van dat jaar weinig terechtgekomen is. We zagen in die tijd verschillende risico's rond het gebruik van medicijnen en nog altijd zijn er verbeterpunten. Mensen kunnen medicijnen op een betere manier gebruiken en ze kunnen ook beter worden voorgeschreven, dat soort dingen. We wilden graag één keer per jaar aandacht vragen om te laten zien hoe het nog beter kan en het algemeen publiek in Nederland bewust te maken van risico's. Wij richten ons verder het hele jaar namelijk op zorgprofessionals.”

Jullie wijzen mensen er vandaag op dat zij via Meldpunt Medicijnen anoniem medijntekorten kunnen delen, net als ervaringen – zowel negatief als positief – met medicijnen, toch?

„Klopt, maar dat mag via [Meldpunt Medicijnen](#) het hele jaar door hoor. Dit meldpunt bestaat al langer dan dat ik bij het IVM werk. Je kunt van alles delen, van verpakkingen die je moeilijk kunt openen, tot problemen met omzettingen van medicijnen en sporten. Het mag heel breed zijn. Als het gaat over bijwerkingen, dan kun je dat beter bij het Bijwerkingencentrum melden.”

Wat er mis kan gaan

Is in een paar punten te vatten wat er mis kan gaan bij (verantwoord) medicijngebruik?

„Soms gaat het op zoveel plekken mis, dat je je afvraagt hoe het komt dat het ook weleens goed gaat... Maar het begint er al mee dat we willen dat mensen het juiste geneesmiddel krijgen, dat de arts het meest geschikte medicijn voorschrijft aan de patiënt. En dat de apotheker medicijnen met de juiste informatie aflevert. Bij elke stap kan wel iets misgaan, bijvoorbeeld dat de patiënt het geneesmiddel anders gebruikt dan de dokter bedoeld had en dat vervolgens niet duurt te bespreken. Mensen blijven medicijnen als pijnstillers misschien te lang gebruiken, waardoor verslaving in beeld komt. Je ziet dat medicijngebruikers toch achter het stuur gaan zitten, terwijl dat minder verantwoord is.”

'De minister zou een ijzeren voorraad aan geneesmiddelen regelen. We zijn zes jaar verder en hebben de voorraad nog steeds niet.'

„Het is nogal breed en daarom proberen we ieder jaar een andere invalshoek voor de Dag van Verantwoord Medicijngebruik te verzinnen. Nu zijn dat dus de medijntekorten, niet zozeer een verbeterpunt voor de patiënt, maar voor de hele maatschappij. We hadden het net over de coronacrisis. De toenmalige minister (Bruins, red.) zou toen regelen dat er een ijzeren voorraad aan geneesmiddelen kwam. Nu begrijp ik dat er destijds tijdens de pandemie meer te regelen was, maar we zijn inmiddels zes jaar verder en hebben de vaste voorraad nog steeds niet.”

Foto: Instituut Verantwoord Medicijngebruik

Patiënten zonder de beste medicijnen

Wat is nou precies het probleem rond medijntekorten?

„Het grootste probleem is dat de medicatieveiligheid in gevaar komt, omdat mensen steeds moeten wisselen vanwege tekorten. De verpakking is anders, tabletten zien er anders uit. Het aantal tabletten per keer kan veranderen, van één naar twee, of naar een half. Dat leidt tot verwarring en wantrouwen. Er zijn incidenten van over- en onderdosering gemeld. Veranderingen komen overigens niet alleen door tekorten, maar ook door veranderd inkoopbeleid van zorgverzekeraars.”

'Het is bijna niet uit te leggen dat we veel medicijnen weggooien.'

Liggen problemen ook aan de mensen thuis omdat 'we' simpelweg het doosje niet goed lezen?

„De voorlichting in de apotheek en hoe dat aankomt bij de patiënt, is een wisselwerking. Het wordt ook heel complex hè, als je veel verschillende geneesmiddelen gebruikt. Dat snap ik heel goed, maar het begint inderdaad met heel goed het etiket lezen. En anders kun je het altijd nog een keer vragen bij je apotheek, zo houd je het gebruik van medicijnen veilig. Maar vooral ook een reden van de medijntekorten: we zijn nogal afhankelijk van een paar grote internationale spelers die geneesmiddelen maken.”

Kun je medicijnen hergebruiken?

Wat gaan jullie die 'markt' vandaag, op de Dag van Verantwoord Medicijngebruik, precies vragen?

„Wat we graag willen is dat overheid, zorgverzekeraars en apothekers komen tot een antwoord op de vraag: wat zijn nou noodoplossingen die we acceptabel vinden en welke niet? Is het verantwoord om teruggegeven medicijnen bijvoorbeeld aan iemand anders uit te geven? Daar moeten zorgprofessionals zich over uitspreken, want het is bijna niet uit te leggen dat we veel medicijnen weggooien. Verder moet er gesproken worden over prijzen, want we moeten bij tekorten aan medicijnen niet achterin de rij komen te staan om ze aan te schaffen. En kunnen we verstrekkingstermijnen inkorten als er tekorten dreigen? Dat is vervelend voor de patiënt, want die moet een extra keer naar de apotheek, maar zo kunnen we medicijnen wel beter verdelen. Over deze onderwerpen moet goed worden gesproken, zonder discussies over de schuldvraag.”

Anke Lambooi hoopt op actie. Foto: Echt Mooi Fotografie

Spannende tijd

Vanmiddag om kwart over vijf is het medicijnenprobleem vast niet opgelost...

„Nee. We gaan de komende jaren nog wel met medijntekorten te maken hebben. Momenteel zitten we door het overstappen van zorgverzekeraars in een spannende tijd, met leverproblemen omdat patiënten dan andere merken medicijnen krijgen. Zeg daarom eerlijk tegen je apotheek hoeveel geneesmiddelen je nog hebt, dan kan de overbruggingsperiode goed geregeld worden. Wees ook zuinig met je medicijnen.”